

Vodní práce

Lovecký
výcvik
slídiců

Anglický kokršpaněl při donášení kachny z vody

Větší plemena jsou schopna lépe rozrážet trsy rákosu, lépe si poradit s hloubkou a většinou také rychleji plavat (unikající kachna dokáže být velmi rychlá, a ne každý pes ji dožene) – na fotografii je německý křepelák.

Lov vodní pernaté zvěře má v mnoha částech naší země velký význam, ale i v honitbách, ve kterých se za rok uloví jen pár kachen, je lovecky upotřebitelný pes prostě potřeba. Nejen k přinesení ulovené zvěře na břeh, ale musí co nejrychleji najít a přinést postřelenou zvěř, aby mohla být humánně, tj. v souladu s pravidly ochrany zvířat, usmrcena (to však není úkolem psa).

Používání lovecky upotřebitelných psů zákon myslivcům přímo nařizuje a na každém honu jich musí být přítomen daný počet. Počítá se na první tři střelce jeden a na každých dalších i započatých deset střelců opět jeden lovecky upotřebitelný pes. Takovým psem pro práci ve vodě je pes, který má složené alespoň podzimní zkoušky, ale lépe speciální zkoušky z vodních prací nebo všestranné zkoušky. Jak takového psa připravit?

Jak psa zvyknout na vodu

Navykání psa na vodu by mělo probíhat již od štěněte. Někteří psi jdou do vody sami a s nadšením, jiným se však do toho „studeného mokra“ příliš nechce. V takovém případě uděláme nejlépe, pokud v teplých letních dnech sami oblékneme plavky a jdeme psovi příkladem, aby poznal, že není se čeho bát. Pro tento případ jsou ideální mělké rybníky nebo lesní jezírka. Většina psů obvykle svého pána do vody následuje. To se někdy během prvního výcvikového dne nepodaří, ale postupné přivýkání u psychicky vyrovnaného psa posléze vždy vede k úspěchu. Pokud pes bez problémů zvládá plavání, můžeme mu do vody házet zprvu oblíbenou hračku, poté plovoucí slaměné věchýtky či kozlíky, atrapy zvěře a nakonec zvěř samotnou.

Na velikosti prostě záleží...

Skutečně dobrý vodní pes musí mít zálibu ve vodním živlu geneticky pevně zafixovanou, nebo si musí bez větších problémů na vodu přivyknout. Musí mít samozřejmě dobře zvládnutý aport jak na suchu, tak ve vodě. Musí ale také

být dostatečně ostrý na to, aby uchopil a přinesl postřelené a křídly bijící kachny. Velikost a konstituce psa hraje při práci ve vodě větší roli než kdekoli jinde. Menší plemena samozřejmě ve vodě „nestačí“ mnohem dříve než plemena větší, proto musí mnohem víc plavat mezi rákosím, a tím se rychleji vysílí. Větší plemena jsou schopna lépe rozrážet trsy rákosu, lépe si poradit s hloubkou a většinou také rychleji plavat (unikající kachna dokáže být velmi rychlá, a ne každý pes ji dožene).

Po lovu je nutná zvýšená péče o psa

V naší zemi je nejčastěji lovenou zvěří kachna divoká, která má dobu lovu od 1. září do 30. lis-

Trváme na tom, aby pes nejprve bez oklepání s kachnou řádně předsedl před vůdce, a teprve po odebrání kachny se případně oklepal. U některých psů je pouštění kachny při oklepávání doslova oříšek, který nejednomu vůdci zkazil jinak pěkný výsledek na zkouškách.

topadu. Především konec listopadu už může být velmi chladný, ne-li mrazivý. Pes by tedy měl být také v dobré fyzické a zdravotní kondici, aby plavání ve studené vodě bez obtíží zvládl. Krátkosrstá plemena oproti dlouhosrstým většinou snáze prochladnou. Další výhodou je v tomto směru ustájení psa venku. Psi držení venku jsou zpravidla otužilejší než psi držení v bytě. Ani o „venkovního“ psa se však nezapomeneme po lovu kachen řádně postarat. Pes může být po této práci doslova zmáčený až na kost, proto ho dobrý myslivec po lovu kachen nedává hned do kotce, ale nechá ho dostatečně vyběhat, aby se při pohybu zbavil maximálního množství vody a neprochladl. Je vhodné psa vzít do tepla, případně ho vyfénovat, a pokud to srst vyžaduje, ošetřit ji. Pokud hon končí večer, po předchozí péči rozhodně neškodí dát psa ven až druhý den ráno, berte ohledy na přechod z tepla domova do venkovní chladné noci, a tedy na ledviny, močový měchýř, záda, u fen i na pohlavní orgány.

Práce před výstřelem

Tato část výcviku zahrnuje dvě disciplíny: **slídění v rákosí a klidné chování na stanovišti.**

Jak trénovat slídění v rákosí?

Především na počátku lovu kachen je úkolem psa při nahánění zdravé kachny nejdříve vyhledat a po nalezení je zvednout do vzduchu, aby lovci měli možnost střítet. Myslivec totiž z etických důvodů střelí pouze na pernatou zvěř, která je ve vzduchu. Na pernatou zvěř, která je zasedlá na zemi či na vodní hladině, se v Čechách nestřelí. Při slídění v rákosí tedy musí pes daný prostor samostatně prohledávat a v nutném případě musí i plavat do větších vzdáleností od vůdce. Pro výcvik si zvolíme terén, kde je dostatek vodní zvěře, aby její pachy psa zlákal k hledání. Ob-

vykle používáme povel „hledej“. Abychom psovi ukázali smysl této práce, necháme ho v rákosí slídit, a ve chvíli, kdy je zabraný do hledání, vhodíme do rákosí kachnu. Při výcviku by totiž pes, který je vyslaný s povel „hledej“, měl vždy něco najít. Neměli bychom ho zbytečně nechávat hledat „naprázdno“, pak by ho práce mohla velice rychle přestat bavit.

Podstatný je klid psa

Nejčastěji se při lovu od psa žádá, aby klidně a trpělivě seděl u svého pána v očekávání věci příštích. To tedy znamená, že ho nesmí vyvést z klidu štěbetání kachen ani výstřely. Neklidný a neustále poskakující pes nám v praxi nadělá více škody než užítku. Důležitým průpravným cvičením je odložení s rušivými vlivy a výchova psa ke klidu po výstřelu. Tato disciplína se zkouší na zkouškách vodních prací – zkouší se hromadně pro všechny psy, kteří se zkušek účastní při imitaci lovu kachen. Pes v zásadě musí po dobu 10 minut, kdy je disciplína zkoušena, být klidný, odložen u vůdce na volno nebo upoután na vodítko. Může ležet nebo sedět, nesmí reagovat na výstřely, utéct do leče (rákosí či vody), zmítat se na vodítku ani být hlasitý.

Práce po výstřelu

K výcviku prací po výstřelu patří tyto disciplíny: ochota k práci na hluboké vodě, přinášení kachny z hluboké vody a dohledávka kachny pohozené v rákosí. Výcvik aportu se na těchto disciplínách provádí na divoké kachně nebo lysce. Pes, který aportuje lysku, spolehlivě aportuje i kachnu. Opačně to vždy neplatí pro specifickou „chuť“ lysky. Na zkouškách se pak používá divoká kachna.

1. Ochota k práci na hluboké vodě

Vlastní práce psa většinou začíná ve vodě až po výstřelu, což je pro psa signál dohledávat a přinášet ulovené kachny. To může být podle stupně obtížnosti (porosty rákosí, rozlehlost vodní plochy, proudění) i velmi složitá a fyzicky náročná záležitost. Při této činnosti se pes spoléhá nejen na zrak, ale i na svůj nos. Aby však mohl pes kachnu navěštit a úspěšně dohledat, je mnohdy potřeba ho pokyny nasměrovat do blízkosti ulovené kachny. Z toho důvodu pes musí být i na dálku ve vodě dobře ovladatelný a měl by svůj směr plavání řídit pokyny vůdce. Výcvik je pro některé méně náruživé psy náročný, neboť nemají motivaci bezcílne brázdit vodní hladinu, když vědí, že jejich snaha nekončí nalezením kusu zvěře, kterou na hladině nenacházejí. Proto je v začátcích vhodné je motivovat vhozením kamínku do větší vzdálenosti před ně tak, aby šplouchnutí viděli. Mnohdy v letních měsících

Abychom psovi ukázali smysl práce, necháme ho v rákosí slídit, a ve chvíli, kdy je pes zabraný do hledání, vhodíme do rákosí kachnu. Při výcviku by totiž pes, který je vyslaný s povel „hledej“, měl vždy něco najít.

stejnou službu šplouchnutím na hladině udělá ryba. V dalším výcviku je vhodné, aby pomocník v době, kdy pes prohledává hladinu, vhodil na opačnou stranu kachnu, a to tak, aby to pes neviděl. Psa je pak nutno povel otočit ve směru kachny a po jejím vynesení na břeh výcvik ukončit.

Na zkouškách vodních prací se zkouší přímo disciplína „ochota k práci v hluboké vodě“. Zkouší se tak, že pes vypuštěný na břehu by měl podle pokynů vůdce jít ochotně do vody do vzdálenosti přibližně 10-15 metrů od břehu, a tím ukázat, že umí plavat, hledat v hluboké vodě a být ovladatelný do stran podle pokynů vůdce přibližně dvě minuty. Pokynem se rozumí obvykle krátký hvizd na píšťalku pro změnu směru, ukázání rukou do směru, kterým má pes hledat, popř. pomocný slovní povel „hledej“, „do vody“ či jiný.

Ideální konečné předání kačeny vůdci

Proč by měl pes hledat i na prázdné vodní hladině?

Je-li střelená kachna „křídlovaná“ (tzn. trefená jen na křídlo, neschopná letu), musí ji pes začít sledovat na místě, kde ji uviděl, nebo po pachové stopě, kudy kachna plavala. To vyžaduje obzvláště jemný nos, chuť a nasazení pro hledání a držení stopy, ale i velkou radost z pobytu ve vodě, protože poraněné kachny při plavání zdolávají často značné vzdálenosti. Navíc se i potápějí, když se pes dostane do jejich blízkosti. Někteří obzvláště vodmilní psi jsou schopni se za kachnou i potopit, nicméně to nedělá zdaleka každý pes, a rozhodně k ničemu takovému psa nenuťme. Taková kachna se na hladině opět objeví i o deset metrů dál a je pro psa prakticky neuvěřitelná. V takovém případě je vhodné psa odvolat a kachnu bezpečným způsobem dostřelit

2. Přinášení kachny z hluboké vody

Při této disciplíně musí pes při zkouškách dokázat, že umí z hluboké vody přinést střelenou kachnu a odevzdat ji vůdci na jeden povel. Přinášení z hluboké vody cvičíme se psem až do spolehlivého přinášení zvěře na zem. Zvěř házíme psovi nejprve do mělky, později do hluboké vody asi 10-15 metrů od břehu. Někteří psi mají

po vylezení z vody tendenci se okamžitě oklepat, přičemž většinou kachnu pustí. Převládá názor, že pokud by to pes v praxi udělal s postřelenou kachnou, ta by mu mezitím utekla. Trváme tedy na tom, aby pes nejprve bez oklepání s kachnou řádně předsedl před vůdce, a teprve po odebrání kachny se případně oklepal. U některých psů je pouštění kachny při oklepávání doslova oříšek, který nejednomu vůdci zkazil jinak pěkný výsledek na zkouškách. Názor, že pes živou postřelenou kachnu, kterou v praxi vynesel na břeh, nikdy nenechá utéct – tedy že od živé kachny nevzdálí hlavu, není zkušební řádem akceptován. V „boji“ proti oklepávání můžeme opět použít stopovací šňůru, kterou máme připnutou k obojku psa. Současně se musíme zaměřit na přímočaré přinášení aportu k vůdci. Hodíme aport jen symbolicky na krátkou vzdálenost, ale tak, aby se pes namočil celý. Dáváme pozor, aby se nám do šňůry nezamotal, a po vylezení na břeh psa okamžitě přivoláváme a šňůrou případně přitahujeme k sobě, čímž mu bráníme v oklepání.

3. Dohledávka kachny pohozené v rákosí

Na zkouškách vodních prací a na zkouškách všestranných se někdy zkouší společně s disciplínou „slídění v rákosí“, jindy samostatně. To záleží na rozhodnutí rozhodčích. Do rákosí je vhozena kachna, kterou pes musí v časovém limitu najít a odevzdat vůdci. Můžeme však tuto disciplínu cvičit i samostatně. Nejprve vhodíme kachnu do rákosí tak, aby to pes viděl a měl důvod do rákosí jít. Přivedeme ho k rákosí a vypustíme s povel „hledej“. Pes si většinou pamatuje, kam kachna spadla, a tak by ji měl najít poměrně rychle. Jakmile to bez problémů zvládá, odhazujeme kachnu tak, aby to pes neviděl, a terén postupně ztěžujeme.

Podle platného zkušebního řádu disciplína probíhá tak,

že vůdce ani pes nevidí vhození kachny přibližně 5 metrů do rákosí (těž rákosí ve vodě). Vůdce je poté se psem zaveden do vzdálenosti 50 kroků podél rákosí či kolmo k rákosí. Vždy je třeba dbát, aby pes mohl postupovat proti větru nebo alespoň s mírně bočním větrem. Na tomto místě vůdce psa vypustí a je mu se psem povoleno postupovat 20 kroků. Pak je zastaven. Pes musí v limitu 10 minut kachnu dohledat a přinést vůdci. V opačném případě na zkoušce neobstál. Rozhodčí čas hlídá stopkami. Tato disciplína je nejobtížnější disciplínou vodních prací. Aby z ní byl nízkonohý slídic s kohoutkovou výškou podle plemene 38–51 cm klasifikován známku výborně (tj. 4), musí ji podle zkušebního řádu od 1. 4. 2014 absolvovat do pěti minut, zatímco vysokonohý ohař vzrůstu i 70 cm při větší fyzické převaze a pohyblivosti v podmáčeném rákosu ji může při stejném hodnocení absolvovat do sedmi minut. Logický by byl opak, a proto věřme, že snad někdy dojde u slídiců k nápravě.

Alena Krčmářová, Josef Smrž ■

Foto: archiv autorů